

قیمت بنزین باید متناسب با سطح دستمزدها باشد

رامتین موق

هر ساله در مورد تولید و مصرف سوخت (و به خصوص بنزین) چالش‌هایی در کشور به وجود می‌آید. به‌طور عمده یکی از راهکارهای پیشنهادی سیاستگذاران و اقتصاددانان در این راستا افزایش قیمت سوخت (و حتی حذف سوبسید پیدا و پنهان بنزین) به منظور کنترل مصرف است؛ شعاری که در واقع بیشتر به منظور کاهش هزینه‌ها و کسری دولت مطرح می‌شود. با توجه به عدم امکان جایگزینی انواع دیگر سوخت به جای بنزین در ایران، این کالا به عنوان یک کالای کم‌کشش با مکان‌جانشینی ناچیز تبدیل شده که کار را اندکی برای مدعیان سیاست‌گذاری سخت می‌کند. صنعت پتروشیمی و پالایشگاه در ایران که یکی از اصلی‌ترین تولیدات آن محصول «بنزین» است، این روزها دست‌خوش حواشی و اخبار ضد و نقیض و اظهارات کم سابقه برخی مسئولان شده است.

حال سئوال این روزهای جامعه این است که با توجه به فاصله قیمت سوخت در ایران با فوب خلیج فارس آیا مانند آرد شاهد آزادسازی قیمت بنزین نیز خواهیم بود؟

نگرانی آقای وزیر از میزان مصرف بنزین در کشور

تولید بنزین در ایران با توجه به آمارهای شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی، در سال ۱۴۰۱ به ۹۸.۵ میلیون لیتر رسیده بود و در سال ۱۴۰۲ به ۱۱۵ میلیون لیتر رسید. تولید بنزین در دهه گذشته (نسبت به تولید سال ۱۹۹۲) برابر شده است. این در حالی است که آمارها نشان می‌دهد میانگین مصرف بنزین در سال گذشته، ۱۰۴ میلیون لیتر بود و بنابراین تولید در این صنعت بیشتر از مصرف است.

در حالی که آمارها نشان از برتری تولید بر مصرف می‌دهد، مقامات ذی‌ربط در خصوص افزایش مصرف بنزین ابراز نگرانی می‌کنند. به تاریخ ۲۴ مرداد ۱۴۰۲ وزیر صنعت در گفتگو با ایسنا اظهار کرد: علی‌رغم اینکه از بزرگترین تولیدکنندگان و صاحبان منابع انرژی هستیم، چنانچه قرار باشد با شدت فعلی در حوزه انرژی مصرف‌کننده باشیم، به زودی به شرایطی خواهیم رسید که دیگر امکان تامین آن فراهم نخواهد بود. عباس علی‌آبادی با اشاره به تولید ۲ میلیون

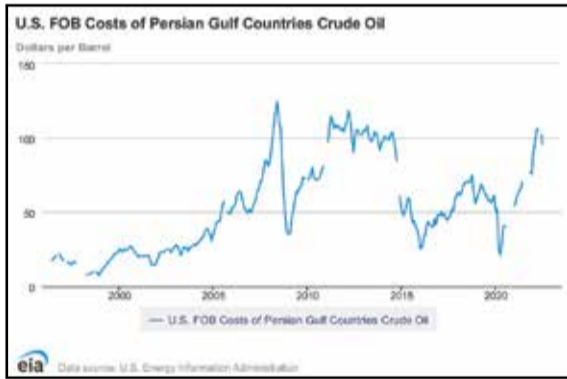
دستگاه خودرو در کشور و اضافه شدن هر ساله خودروها به چرخه مصرف سوخت گفت اگر هر خودروی جدید حداقل پنج لیتر در روز به مصرف بنزین کشور اضافه کند به ۱۰ میلیون لیتر سوخت بیشتر نیاز داریم؛ بنابراین پس از پنج سال باید حدود ۵۰ میلیون لیتر به مصرف قبل روزانه اضافه کنیم؛ او این مسئله را از موانع صنعت خودروسازی در ایران می‌داند.

ابراز نگرانی سپس تکذیب؛ راه‌حل افزایش سوخت

یکی از نشانه‌های تصمیم‌دولت برای افزایش قیمت سوخت ابراز نگرانی مقامات در خصوص مصرف بنزین است. در سال ۹۸ قیمت بنزین سهمیه‌ای از لیتری ۷۰۰ تومان به ۱۵۰۰ تومان و بنزین آزاد از لیتری ۱۰۰۰ تومان به ۳۰۰۰ تومان افزایش

نشانه‌های افزایش قیمت سوخت باشد. ۱۱ اردیبهشت ۹۸ بیژن زنگنه، وزیر وقت نفت، در واکنش به پخش شایعات در خصوص افزایش قیمت سوخت گفت دروغ است و اگر قرار بر این باشد دولت رسماً اعلام خواهد کرد و فعلاً چیزی تصویب نشده است. زنگنه تا این ۹۸ و چند روز قبل از اعلام سهمیه‌بندی جدید اظهارات متناقضی داشت. او جی نیز دیروز چهارشنبه ۲۵ مرداد ۱۴۰۲ در حاشیه جلسه دولت افزایش قیمت سوخت

را تکذیب کرد و گفت: «دولت چنین برنامهای ندارد». او در مورد تولید بنزین گفت که جای نگرانی ندارد. **استاد دانشگاه خودروی شخصی جایگزین مناسبی ندارد** اینکه بنزین به اصطلاح کالای پرکشش یا کم‌کششی است و قیمت

بر مصرف آن تاثیر گذار است یا خیر مسئله‌ای است که ذهن اقتصاددانان را به خود مشغول می‌کند. مرتضی عزتی، استاد اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس و عضو هیأت علمی، در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» مشکل اصلی بنزین را در نبود حمل و نقل عمومی مناسب دانست و گفت: بنزین کالای کم‌کششی است و اثر گذاری قیمت بر مصرف آن زیاد نیست. تجربه سال‌های گذشته همین باید علت رادر کشش‌های مشابه و جانشین پیدا

نشانه‌های افزایش قیمت سوخت باشد. ۱۱ اردیبهشت ۹۸ بیژن زنگنه، وزیر وقت نفت، در واکنش به پخش شایعات در خصوص افزایش قیمت سوخت گفت دروغ است و اگر قرار بر این باشد دولت رسماً اعلام خواهد کرد و فعلاً چیزی تصویب نشده است. زنگنه تا این ۹۸ و چند روز قبل از اعلام سهمیه‌بندی جدید اظهارات متناقضی داشت. او جی نیز دیروز چهارشنبه ۲۵ مرداد ۱۴۰۲ در حاشیه جلسه دولت افزایش قیمت سوخت

مرتضی عزتی، در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» قیمت‌گذاری کالایی که در اختیار دولت است باید متناسب با دستمزدی باشد که دولت به مردم می‌دهد. اگر قیمت‌ها با دستمزد متناسب نداشته باشد زندگی مردم به هم می‌ریزد و باز تاب آن در عکس‌العمل‌های اجتماعی مردم علیه قیمت‌ها و آنها می‌شود. این شرایط را برای آنها فراهم کرده‌اند، منعکس می‌شود

از طرف دیگر حمل و نقل عمومی مناسبی وجود ندارد. همچنین قیمت بنزین باید متناسب با دستمزدها باشد، برای مثال وقتی دستمزدها در ایران یک بیستم دستمزدها در کشورهای اروپایی است، بنابراین دولت باید قیمت رانسانی تعیین کند به صورتی که قیمت سوخت در ایران باید یک بیستم قیمت آن در کشورهای اروپایی باشد. کالایی که در اختیار دولت است باید متناسب با دستمزدی باشد که دولت به مردم می‌دهد. اگر قیمت‌ها با دستمزد متناسب نداشته باشد زندگی مردم به هم می‌ریزد و این به هم‌ریختگی در عکس‌العمل‌های اجتماعی مردم علیه قیمت‌ها و آنها می‌شود. این شرایط را برای آنها فراهم کرده‌اند، منعکس می‌شود.

بنزین که کالای اصلی مردم برای استفاده از خودروهای شخصی‌شان است آن را بدون جانشین می‌بینند و به اصطلاح اقتصادی برای آنها کم‌کشش است و رویه مصرفی آنها در مدت تغییر نیخواهد داشت. از آنجایی که این کالا ضروری و بی‌کشش است و بر تمامی کالاهای دیگر اثر قیمتی دارد، لذا افزایش هزینه آن موجب افزایش هزینه‌های دیگر می‌شود و این امر احتمال بروز خشم اجتماعی را تشدید می‌کند. افزایش هزینه‌ها هر روز بیشتر باعث عدم اعتماد آنها به مسئولین می‌شود و به وعده‌های دولتمردان در خصوص عدم افزایش قیمت و وعده‌های پسر از افزایش بی‌اعتمادی می‌شوند و امید می‌دهد که ناحیه حذف یارانه بنزین چیزی به سر سفره‌هایشان از طریق کالا برگ یا یارانه یا...

احتمال بروز خشم اجتماعی با افزایش قیمت بنزین

عزتی بیان کرد: مسئله قیمت بنزین در کشور ماقط مسئله کم‌مصرف کردن نیست. کسی که فکر می‌کند فقط با افزایش قیمت بنزین می‌شود مصرف را کم کرده از اقتصاد چیزی می‌فهمد نه آثار و تبعات آن را سنجیده است. وقتی قیمت بنزین زیاد می‌شود هزینه خانوارها و بنگاه‌ها افزایش می‌یابد و به دوش خانوارها تحمیل می‌شود.

حقرات می‌کشاید. او در ادامه با ارائه مثال توضیح داد دولت حتی اگر در بازار بنزین نيز دخالت کند آن را بحرانی می‌کند. او گفت فرض کنید دولت بگوید بنزین ۵ میلیاردی را ۵۰۰ میلیون با شرایطی خاص می‌فروشیم. تعداد زیادی تقاضا قطعاً شاهد خواهیم بود. وقتی افراد ببینند، خبری از بنزین نشد، مردم تظاهرات می‌کنند؛ تقاضای اضافی را به سادگی می‌توان ایجاد کرد. توجه داشته باشید حتی اگر دولت قیمت را پایین نگه دارد، قیمت باز هم از سطح تعادلی افزایش می‌یابد چون قیمت بر اساس منابع مشخص می‌شود. نتیجه این امر بازار سیاه است.

وی به یک مثال تاریخی اشاره کرد که انگلستان در جنگ جهانی دوم غذا، سوخت و لباس را قیمت‌گذاری می‌کرد که تورم را منتهی کند اما بعد از جنگ قیمت جهش پیدا کرد. همچنین امریکادر جنگ جهانی اول تویی قیمت‌گذاری آسیب زیادی دید. در جنگ جهانی دوم، سازمانی برای قیمت‌گذاری محصولات غذایی و سوخت ایجاد کردند و بار هم بحران اقتصادی در این کشور را شاهد بودیم. طبیعتاً ادامه داد: نکته این است که گاهی دولت‌ها قیمت‌گذاری می‌کنند که کوتاه مدت اثرش مثبت است؛ اما در بلند مدت به معاش مردم تاثیر می‌گذارد. ما باید این مسائل را بدانیم. یک حادثه‌ای در قیمت‌گذاری روی زندگی ما اثر زیادی داشت و هنوز هم دارد؛ قیمت‌گذاری نیکسون در دهه ۷۰، در آن زمان به دلیل جنگ ویتنام، اقتصاد امریکا آسیب زیادی دید و بعد از سیاست کینزی دیگر کار نمی‌کرد. هم تورم داشتند هم رکود؛ نیکسون دستور کنترل قیمت و دستمزدها را داد. او تصور می‌کرد افزایش دستمزد است که تورم ایجاد می‌کند. سیاست او بعد از دو سال و هشت ماه سبب نارضایتی مردم شد.

او در پایان اظهار کرد: سازمان حمایت از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان یکی از بدترین تشکیلات کشور است که نه کمکی به تولید می‌کند و نه مصرف. ما بارها تلاش کردیم و جلسه گذاشتیم و هشدار دادیم که این سازمان نفعی نمی‌رساند. او بازار سیاه را ناجی اقتصاد کشور دانست و ادامه داد: اگر دولت بازار سیاه را حذف کند، اقتصاد کشور پودر خواهد شد. اگر قیمت را درست کنیم تولیدکننده تصمیم بهینه می‌گیرد و در صورتی که به قیمت بهینه تن ندهد، به ضرر خودش است.

خبر اقتصادی

صادرات فرش دستباف یک دهم شد

مدیر عامل اتحادیه سراسری اعوانی فرش دستباف اعلام کرد صادرات فرش دستباف یک دهم شد. به گزارش تسنیم عبدالله بهرامی گفت: صادرات فرش دستباف از ۵۰۰ میلیون دلار در سال طی ۱۰ سال گذشته به ۵۰ میلیون دلار رسیده است. وی افزود: ۹۰ درصد فرش دستباف صادراتی است. صادرات فرش دستباف در بدترین شرایط تحریم کمتر از ۵۰۰ میلیون دلار نبود. عبداللهمی مشکلات در مسیر صادرات فرش دستباف را با افتن هزینه مواد اولیه و عواملی چون تحریم‌های داخلی و خارجی و محدودیت‌های بانک مرکزی برشمرد.

نماینده کرج خبر داد:

افزایش سهم مشارکت دولت در احداث بزرگراه شمال کرج

نماینده کرج اعلام کرد در جلسه هیأت دولت مقرر شد سهم مشارکت دولت در احداث بزرگراه شمالی کرج از چهار درصد به ۵۰ درصد به ارزش بالغ بر ۳۵۰ میلیارد تومان برسد. مهدی عسگری در گفتگو با ایسنا با اشاره به اینکه البرز استان پرترددی است، گفت: ترافیک اتوبان تهران کرج موجب نارضایتی مردم به دلیل هدر رفت زمان و انرژی آنها می‌شود. او پروژه احداث بزرگراه شمال کرج را، که امتداد اتوبان شهید همت است، از راه‌حل‌های مسئله ترافیک دانست. بر اساس مصوبه دولت، شرکت ساختمان و توسعه زیربنای حمل و نقل کشور به نمایندگی از وزارت راه و شهرسازی مجاز به تامین مالی جهت تکمیل باقیمانده بزرگراه شمالی کرج و مشارکت ۵۰ درصدی در این پروژه گردید. ارزش این مشارکت بالغ بر ۳۵۰ میلیارد تومان است.

طرح جدید دولت برای کارت‌های سوخت

عضو کمیسیون انرژی مجلس درباره مشکل توزیع و وجود آمده در جایگاه‌های سوخت گفت: آنچه وزارت نفت در خصوص بنزین انجام می‌دهد مصوبه قانون بودجه سال ۱۴۰۲ است و آنچه گفته نشده که کارت‌های سوخت جایگاه به‌طور کلی جمع‌آوری شود. مالک شرعی نیا ادامه داد: استفاده از کارت سوخت برای بنزین نرخ سه هزار تومنی برای خودروهای شخصی زیر ۱۰ درصد بود و طرح مجلس برای استفاده از آنها به ۹۵ درصد است. رئیس کمیته انرژی بر نامه هفتم بیان کرد: تدبیر دولت این است که تعداد کارت‌ها در جایگاه‌ها و میزان سوختگیری در هر بار با کارت جایگاه را محدود کند.

در خواست مراکش برای عضویت در پیمان اقتصادی بریکس

مقامات مراکشی برای پیوستن به اتحادیه اقتصادی بریکس در خواست رسمی ارائه کردند. به گزارش ایرنا، «الزها اباکریم» از هیئت رئیسه مجلس مراکش گفته است: پیوستن مغرب به گروه «بریکس» منافع متقابل زیادی خواهد داشت. «الدلی پاندور» وزیر امور خارجه آفریقای جنوبی اعلام کرده بود: ۲۳ کشور برای پیوستن به بریکس در خواست دادند. در خواست ۸ کشور عربی در اجلاس ماه جاری بریکس بررسی می‌شود.

افزایش بازدهی خزانه‌داری آمریکا قیمت طلای جهانی افزایش یافت

به گزارش ایسنا، امروز چهارشنبه بهای هر اونس طلا به ۱۹۰۳ دلار و ۳۰ سنت رسید. این در حالی است که قیمت هر اونس طلا در روز سه‌شنبه به کمتر از ۱۸۹۵ دلار و ۵۰ سنت رسیده بود. این امر باعث شد بازدهی خزانه‌داری آمریکا افزایش یابد زیرا انتظارات فدرال رزرو هنوز با چرخه تقباض پولی سریع خود به پایان نرسیده است. ای. پی. دی آر گلد تراست، بزرگترین صندوق سرمایه‌گذاری تحت پوشش طلا کلاهش را به کمترین میزان خود از ژانویه ۲۰۲۰ افزایش داد و هیچ جریان ورودی از اواخر جولای گزارش نشده است. خزانه روشی ایالات متحده در ماه جولای بیست از حد انتظار افزایش یافت و بر انعطاف‌پذیری اقتصاد علیه غم افزایش شدید نرخ بهره فدرال رزرو برای مهار تورم تاکید کرد.

در مجمع کارآفرینان کشور مطرح شد:

با قیمت‌گذاری دستوری حتی در بازار بنزین بحران ایجاد می‌شود

را ترغیب کنیم تا بالاخره سیاست جدیدی در پیش بگیرد و راهی که بارها و بارها رقییم و به جواب نرسیدیم را رها کنیم. او خطر سرکوب قیمت‌ها را در این روزهای توری جدی دانست و اهمیت این موضوع را دوچندان می‌داند.

در ادامه جلسه محمد طبیبیان در امتداد صحبت‌های علی سرزعیم بیان کرد: سابقه قیمت‌گذاری دستوری به زمانی برمی‌گردد که از خرد استفاده نکردیم. در کتب قدیمی در خصوص تعیین قیمت از سوی حکومت‌ها مطالب زیادی داریم که نتیجه آنان نیز چیزی جز شکست نبوده است برای مثال، وقتی نان کمیاب شد، نانوا در تنور انداختند و وقتی ما یاد نگر قیمتیم از خرد در تصمیم‌گیری جمعی استفاده کنیم، سند عقب‌ماندگی خود را امضا کردیم. قیمت‌گذاری دستوری از قدیم افت بزرگی در اقتصاد ما بوده است و از زمانی که دست دولت‌ها به مدرن بازرگانی مدرن باز شد، اثرش بدتر شد و دولت‌ها با سرعت بیشتری تخریب خود را انجام دادند. او خرد جمعی را چیزی تعریف کرد که با آن در مجموع بتوانیم تصمیمات خوبی بگیریم. او ادامه داد: کنترل قیمت بلایی عظیمی در تولید است. قیمت جز قیمتی که در بازار آزاد در می‌آید معنا ندارد. بازار است که باید برای شما قیمت را تعیین کند. حتی بهترین دانشمندان نمیتوانند این کار را انجام دهند. اگر در بازار رقابتی قیمت مشخص شود کسب و کار من توانست ادامه دهد که هیچ. اگر نه باید جمع کند برود. بر اساس علم اقتصاد، در صورتی که سلیقه عوض نشود با افزایش قیمت تقاضا کاهش خواهد داشت. و انگیزه‌ای برای تولیدکننده جهت تولید افزایش خواهد یافت. فهم این مسئله یک جادو و معجزه است.

طبیبیان گفت: اگر دولت عرضه حل مشکل شمار اندازد، به قیمت هادست نزنند و انگشت در کار مکانیسم دواطلبانه عرضه و تقاضا نکنند. شما با قیمت‌گذاری همه را به

نشستی با حضور محمد طبیبیان، و علی سرزعیم در محل مجمع کارآفرینان ایران برگزار شد که هدف آن بررسی قیمت‌گذاری دستوری در صنعت بود. به گزارش اقتصاد آنلاین، در ابتدای جلسه علی سرزعیم، اقتصاددان، گفت: ما باید تصمیم‌گیر